

СТРАТЕГІЯ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ АРК НА 2011-2020 РОКИ: ОСНОВНІ ЦІЛІ ТА НАПРЯМИ

АРК – унікальний регіон України, в якому знайшли поєднання потужні природно-кліматичний та виробничо-технологічний потенціали.

Різноманітність напрямів економічної спеціалізації АРК створює передумови для стабільного економічного, соціально-орієнтованого розвитку регіону, проте водночас породжує й проблеми, пов'язані з визначенням його адекватного місця у внутрішньоукраїнському та міжнародному поділах праці.

Традиційна спеціалізація на реалізації туристично-рекреаційного потенціалу видається недостатньо адекватною потребам системного розвитку регіону. Необхідно орієнтуватись на реалізацію комплексу регіональних ресурсів.

Додаткові труднощі у реалізації стратегічних цілей Криму створюють актуальні на сьогодні ризики та загрози, що є похідними від геоекономічних процесів у Чорноморському регіоні.

Домінантою економічного розвитку є зростаюча конкуренція між чорноморськими країнами. Найбільш важливі для Криму сектори економіки – курортно-рекреаційний, транспортно-логістичний та агропромисловий, - визначено як пріоритетні сфери розвитку у всіх країнах Чорноморського регіону. Отже, соціально-економічний розвиток АРК відбуватиметься в умовах гранично жорсткої конкуренції - за інвестиції, транзитні функції, товарні потоки, ринки збуту.

Стратегічною метою розвитку АРК є забезпечення стійкого зростання рівня і якості життя кримчан на основі збалансованої соціально-економічної системи інноваційного типу, що гарантує екологічну безпеку, динамічний розвиток економіки й реалізацію стратегічних інтересів України й Криму в Чорноморському регіоні.

Крим 2020 – це регіон, який:

- **є новатором по впровадженню управлінських, соціальних та технологічних інновацій, спрямованих на стратегію випереджаючого розвитку, соціальну консолідацію та формування нової регіональної ідентичності;**
- став на шлях **економічного саморозвитку** в якості конкурентоспроможного суб'єкта **єдиного економічного простору України** та чорноморського субрегіону;
- гарантує **безпеку життя та простір для реалізації** професійного, кадрового та творчого потенціалу громадян;
- створює **комфортні умови для перебування гостей регіону** – споживачів туристично-рекреаційних послуг;
- визначає темпи та якість **зростання міжнародного транспортно-комунікаційного потенціалу України** в чорноморському субрегіоні;
- посідає **лідерські позиції** у сфері опанування та запровадження **моделі сталого розвитку**;
- увійшов до **групи високорозвинутих регіонів** України за якістю життя та рівнем соціальних стандартів;

Досягнення зазначених властивостей майбутнього Криму відбуватиметься через реалізацію комплексу інтегральних стратегічних цілей:

1. Запровадження інтенсивної моделі економічного зростання, в основі якої:

- кардинальне покращення системи державного управління та впровадження **програмно-цільового методу** в системі планування та розвитку;
- концентрація державних капіталовкладень на реалізації **суспільно важливих проектів** у сфері комунального господарства, водопостачання, дорожнього будівництва, природоохоронної діяльності й забезпечення екологічної безпеки, що має створити базові умови для припливу приватних інвестицій у пріоритетні галузі кримської економіки;
- реструктуризація економіки з метою збільшення частки продукції з високою доданою вартістю та **формування** протягом 3-5 років **конкурентоспроможних кластерів** в санаторно-курортній і туристичній

- галузі, сільському господарстві й харчовій промисловості регіону, у машинобудівній і суднобудівній галузях, енергетиці тощо;
- **створення фінансово-інвестиційної інфраструктури** та залучення цільових інвестицій; ставка на інновації, які підвищують ефективність використання власного ресурсного та людського капіталу;
 - прискорений **розвиток транспортної інфраструктури**, у тому числі орієнтованої на обслуговування туристичних і експортно-імпортних потоків, що створить передумови для реалізації рекреаційного й промислового потенціалу автономії, та дозволить АРК посісти належне місце в транспортно-логістичній мережі Чорноморського регіону.
- 2. Освоєння потенціалу міжрегіональної кооперації - перетворення міжрегіональної кооперації та інтеррегіонального співробітництва на каталізатор та ключовий фактор економічного зростання АРК:**
- реалізація міжрегіональних інфраструктурних проектів;
 - формування міжрегіональних кластерів, які здатні стати основою посткризового зростання;
 - ініціація та просування програм співробітництва з придніпровськими областями та з областями чорноморсько-азовського узбережжя України;
- 3. Модернізація статусу АР Крим в міжнародному поділі праці:**
- набуття статусу конкурентоспроможного регіону, який представляє Україну в Чорноморському макрорегіоні та є активним учасником процесів, що спрямовані на розвиток ефективної моделі регіональної кооперації;
 - досягнення міжнародного визнання за АРК статусу безпечного та інвестиційно привабливого регіону, що утримує невисокий рівень політичних ризиків;
 - позиціонування території АРК в якості майданчика, на якому базуються міжнародні проекти та ініціативи, спрямовані на розвиток співпраці в гуманітарній сфері на засадах діалогу культур та цивілізацій в каспійсько-чорноморському та чорноморсько-середземноморському регіоні.
- 4. Розвиток Криму як національного та міжнародного центру рекреації та туризму** - використання статусу національного центру рекреації в якості «перепустки» на регіональний та міжнародний ринки туризму та рекреації. Формування міжнародних кластерів туризму та рекреації, інфраструктури гостинності.
- 5. Повернення до контрольованого та збалансованого просторового розвитку** - вирівнювання міжрегіональних диспропорцій, збалансований розвиток за рахунок зонування територій і формування локальних центрів розвитку, "екологізації" індустріальних районів та ревіталізації територій, що не залучені до господарської діяльності.
- 6. Забезпечення рівного доступу населення до бюджетних послуг** (освіти, пенсійного забезпечення, медичного обслуговування, адміністративних послуг тощо), що гарантує реалізацію конституційних прав громадян України.
- 7. Забезпечення екологічної безпеки та здатності до самовідтворення природно-ресурсного потенціалу** - досягнення європейських стандартів в сфері екологічної безпеки, запровадження еколого-економічних режимів та зон природокористування, поступовий перехід до самовідтворення природно-ресурсного потенціалу.

Реалізація наведених стратегічних цілей відбуватиметься в межах наступних визначених напрямів стратегії соціально-економічного розвитку АРК:

1. Реформування курортно-туристичного сектору. Модернізація існуючої бази санаторно-курортної, лікувально-реабілітаційної, оздоровчої і туристичної інфраструктури. Інтенсифікація розвитку суміжних галузей господарства на кластерних засадах. Сегментація рекреаційних ресурсів з першочерговою розбудовою середнього та широкодоступного сегментів. «Освоєння» рекреаційних ресурсів Азовського узбережжя. «Освоєння» Гірського Криму. Розвиток «зеленого» туризму у Степовому Криму. Розвиток сегменту ділового та лікувального туризму в міжсезоння.

Легалізація сфери туристичних послуг.

2. **Формування агросектору XXI століття.** Формування і розвиток інфраструктури аграрного ринку. Впровадження індустріальних методів тваринництва. «Зелене» сільське господарство у гірських районах та передгір'ях. Рослинництво на основі районування сортів. Диверсифікація організаційних форм. Кластерна взаємодія: агросектор + харчова промисловість, виноградарство + виноробство

3. **Модернізація галузевої структури промисловості.** Підвищення конкурентоспроможності промисловості АРК на внутрішніх та зовнішніх ринках (хімічна промисловість, машинобудування (суднобудування), харчова промисловість). Прискорення розвитку нових наукоємних, екологічно безпечних виробництв. Завантаження виробничих потужностей підприємств військово-промислового комплексу: конверсія + оборонні замовлення. Впровадження ресурсозберігаючих технологій, насамперед енерго- та водозберігаючих. Підвищення енергозабезпеченості регіону: відновлювана і нетрадиційна енергетика, освоєння паливно-енергетичних ресурсів шельфової зони Чорного моря.

4. **Розвиток транзитно-транспортного потенціалу.** Технічне переоснащення та вдосконалення виробничої інфраструктури. Розвиток вантажних транспортних коридорів. Інтеграція портової та залізничної інфраструктури. Формування логістичних центрів. Транспортні коридори для пасажиропотоків (розвиток місцевого та регіонального авіа- та морського сполучення). Розвиток і вдосконалення автодорожньої мережі регіону.

5. **Підвищення якості життя.** Створення умов для вирівнювання розвитку регіонів, умов життя та доступу до можливостей. Розвиток сільських територій. Розвиток місцевих шляхів сполучення, місцевого транспорту (автомобільний, залізничний, водний). Реконструкція комунальної інфраструктури – електро- водо- газопостачання. Організація соціальної інфраструктури. Розв'язання проблем водопостачання та охорони місцевих водних джерел від виснаження і забруднення). Забезпечення охорони оточуючого середовища, формування ефективної системи природокористування.